

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 17^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1946

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΑΡΙΣΤ. ΚΟΥΖΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.— Ἡ Δωδεκανησιακὴ θάλασσα, ὑπὸ Στυλ. Ἐμμ. Λυκούδη*.

Σπανίως στὴν ζωὴν μου, ὁ δυσκολοσυγκίνητος ἐγὼ, ἐννοίωσα τόσῃ συγκίνησιν, ὅσῃν αἰσθάνομαι τὴν ὥραν αὐτήν, σ' αὐτὸ τὸ βῆμα, προκειμένου ν' ἀναφέρω μερικὲς γεωγραφικὲς ὀνομασίαις μὰ ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ τὸ ἄκουσμά των κάνει σήμερα τοὺς παλμοὺς τῆς καρδιάς νὰ ταχύνωνται καὶ τῆς ψυχῆς τὶς χορδὲς νὰ δονοῦνται. Γιατί, γιὰ πρώτη φορὰ τώρα κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκαδημεικὴν στέγην ἀκούεται τῶν Δωδεκανήσων τὸ ὄνομα.

Κι' εὐγνωμονῶ στὸν Θεὸν καὶ στὴν Μοῖρα μου, ποὺ τώρα, στοῦ βίου μου τὸν ἐπίλογον μὲ ἀξιῶνουν νὰ ἀσκῆσω ἓνα δικαίωμα, ὅπου τὸ εἶχα ἀποκτήσει ἀπὸ πολλὰ πολλὰ χρόνια, ὅταν ἡ ζωὴ μου μόλις εἶχεν ἔμπει στὸν πρόλογόν της.

Γιατὶ εἶμαι ὁ μόνος ποὺ ἐπιζῆ, ἀπὸ ὅσους ἐπέβαιναν στὴν ἀτμομηιολία μας «Σαλαμίνια», στὸ κομψοτέχνημα ἐκεῖνο τοῦ Ἄλλοτε Ναυτικοῦ μας, ὅταν εἶχε τῆς τύχης τὴν εὖνοια, τὸ καραβάκι μας αὐτό, νὰ εἶναι τὸ πρῶτο πολεμικὸ μας, ποὺ τὴν Ἀσπρογάλανή του ἀνέμισαν ριπὲς αὔρας, ἀπ' αὐτὲς ποὺ ξεχύνουν τὰ Δωδεκανησιακὰ μπουγάζια.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐκτραπῶ γιὰ λίγο ἀπὸ τοῦ θέματός μου τὴν ξηρότητα. Γιατὶ θὰ ἤθελα νὰ ἐξηγήσω, πῶς τὸ μικροῦλι πολεμικὸ μας ἐκεῖνο, περιώδευε πενήντα ἡμέρες τὰ Δωδεκάνησα, ἀπὸ νησὶ σὲ νησί. Ἄλλὰ καὶ πῶς ἐγὼ ἔτυχε νὰ βρεθῶ μέσα σ' αὐτό, βρέφος δύο χρόνων οὔτε, μὲ τοὺς ἀποδήμους γονεῖς μου, καὶ μὲ τὴν «*χρυσῆ μου Τσέσκα*», ὅπως τὴν ἔλεγα, τὴν Φραντζέσκα Μαρκουίτζου, τὴν παραμάννα μου τὴν τηνιακιά.

Λοιπόν, ἀπάνω στὸν γεωγραφικὸν παράλληλον τῶν 37° ἀκριβῶς, καταμεσῆς Ἄμωρ-

* Ἡ πρώτη ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ὡς πρὸς τὰς Δωδεκανήσους γενομένη ὁμιλία, ἐπὶ τῇ προσφάτῳ προσαρτήσῃ των.

γοῦ καὶ Καλύμνου, βρῖσκεται ἓνα νησί ἀπὸ τὰ μικρὰ τῶν Δωδεκανήσων, τὰ Λέβιθα ἢ τὰ Λέβιτθα, ὅπως τὸ προφέρουν οἱ Καλύμνιοι μὲ τὴν αἰολίζουσαν προφορὰν τῶν τούρκικο ἐρημόνησο ἦταν τότε.

Ἐπτὰ ὀκτὼ βοσκοὶ ἦσαν οἱ μόνοι κάτοικοί του, ὅταν στὰς 15 Μαΐου τοῦ 1880 ξημερώματα, ἔφθασαν, ἐμπρὸς στὸ νότιο λιμάνι του, τρία μηχανοκίνητα καὶ ἓνα ντεπόζιτο Καλύμνικα καὶ τὰ τέσσερα, γιὰ νὰ ψαρέψουν θησαυροὺς τοῦ βυθοῦ, σφουγγάρια χονθρά, λαγόφυτα, ψιλὰ, σπογγίγια, τζιμοῦχες καὶ σκάριτα. Φόρεσαν ἀμέσως στοὺς δύοτες τὰ σκάφανδρά τους, τοὺς ἐβίδωσαν ἀπάνω σ' αὐτὰ τὴν περικεφαλαία καὶ τὰ μαρκούτζια, καὶ δεμένους ἀπὸ τὴ μέση μ' ἓνα σχοινὶ τὸν καθένα, τοὺς ἄφιναν νὰ βουλιάζον γλυκὰ-γλυκὰ πρὸς τὸν βυθόν, στέλνοντάς τους ἀέρα σωστικό, μὲ τῶν μηχανοκινήτων τὶς ἀεραντλίες.

Μισὴ ὥρα ἐψάρευαν κάτω, σὲ 16 ὀργυιῆς τραγάνα, χωρὶς κανένα ἔκτακτο νὰ τοὺς συμβῆ. Ὁ «κολαοῦζος», τὸ ψιλὸ σχοινὶ πού τὸ τραβάει τιναχτὰ ὁ δύτης, ὅταν ζητᾷ νὰ τὸν ἀνεβάσουν ἀμέσως στὴν ἐπιφάνεια, κρέμονταν μπόσικα στοῦ «κολαουζιέρη» τὸ χέρι. Μὰ ξαφνικὰ θέαμα ἀπαίσιο καὶ φρικῶδες κατατρόμαξε τοὺς «κωπάδες» πού παράτησαν τὰ κουπιὰ. Παρ' ὀλίγον νὰ σταματοῦσαν κι οἱ «ροδατζήδες» τὸ γύρισμα τῆς ρόδας στὴν ἀεραντλία, ὅπου θ' ἀπέθνησκαν ἀπὸ ἀσφυξία οἱ δύοτες,

Τρία πτώματα τυμπανιαῖα, δεμένα ὀπισθάγκωνα, σὲ κατάστασι ἀποσυνθέσεως, βγῆκαν στὴν ἐπιφάνεια, μολύνοντας τὸν ἀέρα μὲ ἀποφορὰ ἀποπνικτική.

Συγχρόνως, καὶ στὰ τρία μηχανοκίνητα, οἱ κολαοῦζοι πῆγαιναν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τῶν κολαουζιέρηδων τὰ χέρια. Τόσο τιναχτὰ καὶ δυνατὰ, τοὺς τραβῆξαν οἱ δύοτες. Τοὺς ἀνέσυραν βιαστικά καὶ πρὶν ἀκόμα τοὺς ἀνεβάσουν στὰ μηχανοκίνητα, μόλις εἶχαν οἱ περικεφαλαῖες τοὺς ξενερίσει καὶ τοὺς τὶς ἐβίδωσαν, κατὰχλομοὶ οἱ δῦται ἤρχισαν νὰ διηγοῦνται, τί εἶχαν ἰδῆ κάτω.

Ὁ βυθός, πού εἶχε ἴσιο βάθος δεκάξη ὀργυιῆς παντοῦ, ἔξαφνα κοβόταν ἀπὸτομα σ' ἐγκρεμό, σὲ «κρεμαστὰ νερά» ὅπως λένε, πού φαίνονταν «ἄπατα». Στ' ἀχεῖλι τοῦ ἐγκρεμοῦ ἦταν καθισμένο μὲ τὴν πρῦμη του ἓνα τσερνίκι, πού τὸ περισσότερο μᾶκρος του ζυγιαζόταν ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἄβυσσο, σὰν ἀπὸ κάποιον θαῦμα ἰσοροπίας. Ἄφησαν τὰ σφουγγάρια οἱ δῦτες, καὶ σκαρφάλωσαν στοῦ ναυαγίου τὸ κατάστρωμα. Ἄγκυρες, ἀλυσίδες, μακαράδες, σχοινιά, καθετὶ πού μποροῦσε ν' ἀφαιρεθῆ ἢ ν' ἀποσπασθῆ, τὰ πάντα ἔλειπαν. Στὸ κατάρτι ἦταν σφιχτοδεμένο ἀνθρώπινο πτώμα, σκελετὸς πιά μὲ ράκη σαρκῶν, πού τὶς ἐσάλεуαν τὰ ρέματα καὶ τὶς ἀμφισβητοῦσαν σμῆνη ἀπὸ συναγρίδες καὶ ἀπὸ φαγιριά. Ἐρευνήθηκε τὸ σκάφος παντοῦ, καὶ ὅλοι οἱ χώροι του βρέθηκαν ἄδειοι. Ὅμως τὸ ἀμπάρι του ἦταν κλεισμένο μὲ τὸ καπάκι του πού τό'χαν καρφώσει ἀπ' ἔξω. Μὰ τὸ ξεκάρφωσαν οἱ δῦται μὲ κόπο κι εἶδαν μὲ φρίκη τοὺς τρία πτώματα ν' ἀναπηδοῦν ἀπὸ μέσα, καὶ ν' ἀνεβαίνουν πρὸς τὸν

ἀφρό, μὲ κοπάδια ψαριῶν ἀπὸ πίσω τους. Τρία μαδέρια τοῦ ἀμπαριοῦ, στοῦ καραβιοῦ τὰ «βρεχάμενα», εἶχαν ἀφαιρεθῆ, γιὰ νὰ μποῦν τὰ νερά μέσα καὶ νὰ τὸ βουλιάξουν. . . Κατάλαβαν ἀμέσως οἱ δῦτες πὼς οἱ βυθοὶ ἐκεῖνοι ἔκρυβαν ἀπαισίου ἐγκλήματος πειρατείας τὸ μυστικὸ ἔκοψαν μὲ τὴν «ὄτσικα» — τὸ μεγάλο μαχαῖρι τοῦ δύτου — τοῦ πτώματος τὰ σχοινιά, τὸ ἔδεσαν μ' ἓνα «ἀρμίδι» καὶ μὲ ἀγωνίας τινάγματα τοῦ «κολαούζου», σνιαλάρισαν νὰ τοὺς ἀνεβάσουν. Τοὺς τραβῆξαν ἀμέσως ἀπάνω, μαζὶ μὲ τὸ πτώμα. . . πὺ τὸ τραβοῦσαν ρυμούλι πίσω τους.

Δὲν ἦταν πιὰ ὄρες γιὰ φάρμακα σφουγγαριῶν. Κι οἱ εὐλαβικοὶ Καλυμνιοί, ἀφοῦ ἔδωσαν πρόχειρον τάφον στὰ τραγικὰ θύματα, ἔκαναν πανιὰ γιὰ τὴ Ρόδο, μόλις ἔσκαζε ὁ ἥλιος ἀπάνω ἀπὸ τῆς Λέρου τὰ βουνά. Τὸ φρέσκο μαϊστράλι τοὺς πῆγε σὲ εἴκοσι ὄρες. Κι ἔτσι, τὴν ἄλλη μέρα, ἔμαθαν οἱ Τουρικὲς ἀρχὲς τὸ ἐγκλημα. Σὲ λίγες ἡμέρες, ὁ Τοῦρκος πρεσβευτὴς εἰδοποιοῦσε τὴν κυβέρνησίν μας, νὰ ἐπιληφθῆ, ἀν ἤθελε, ἀνακρίσεων, σύμφωνα μὲ τὶς «καπιτυλασιὸν» (τὶς «έτεροδικίες») πὺ ἴσχυαν τότε.

Ἡ Κυβέρνησις ὄρισε γι' αὐτὴν τὴν ἀνάκρισιν τὸν πατέρα μου, πρωτοδίκην στὴν Σύρα τότε, καὶ τοῦ ἔθεσε στὴ διάθεσίν του τὴν «Σαλαμινία», μὲ κυβερνήτη τὸν ἀντιπλοίαρχο Λεμπέση καὶ ὑπαρχο τὸν Κωνστ. Μ. Κανάρη, πρῶτον ἐγγονο τοῦ Πυρπολητοῦ. Συγχρόνως, τόσον ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Β. Γ. Βουδούρης ὅσο καὶ τῆς Δικαιοσύνης ὁ Α. Πετμεζᾶς, σεβαστοὶ φίλοι τοῦ πατέρα μου καὶ οἱ δύο τους, πὺ ἤξευραν τὴν ἀδυναμία του γιὰ τὴν γυναῖκα του καὶ γιὰ μένα, τοῦ ἐπέτρεψαν, νὰ μᾶς πάρη μαζὶ στὸ ταξίδι του, μὰ καὶ τὴν ἀπαραίτητή μου «χρυσῆ μου Τσέσκα» ἀπό κοντα. Στὸ παλῆθ ἡμερολόγιο «Ποικίλη στοὰ» τοῦ Ἀρσένη, κατόπιν δέ, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, σ' ἓνα ἐξαντληθὲν ἔργο του «Ὀδοιπορικαὶ ἐντυπώσεις — Δωδεκανήσα — Ρόδος» (πὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ βρῆ στὰς δημοσίας βιβλιοθήκας) περιγράφει ὁ πατέρας μου τὰ τῆς περιδείας αὐτῆς, πὺ ἄρχισε στὰς 2 Ἰουλίου 1880 καὶ τελείωσε στὰς 27 Αὐγούστου. Ἀπὸ τὶς ἐντυπώσεις του αὐτές, ἀναφέρω μόνον μίαν τὴν φρενίτιδα πὺ προξένησε ἢ προσέγγισις τῆς «Σαλαμινίας» στὴν Κάλυμνο καὶ στὴ Σύμη, ὅπου σὲ ἐπίσημη δοξολογία, στὴν Κάλυμνο, ὁ ἱερεὺς κρατῶν τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων, ἐδεήθη ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Τὸ γεγονός τοῦτο παρ' ὀλίγον νὰ ἐδημιούργει περιπλοκάς, ἀν ὁ πατέρας μου δὲν παρεῖχεν εἰς τὸν καΐμακάμην, Ἑλληνα εὐτυχῶς, (ἀπὸ τὸ Ἑσκή Σελίρ νομίζω πὼς ὠνομάζετο Ντουτουτούγλου) ἐξηγήσεις πὺ μόνον χάρις στὴν καλὴν του θέλησιν ἔγιναν δεκτές. . . ὅμως ὁ πατέρας μου, γράφοντας αὐτά, ἐμείωνε τὴν πραγματικότητα κρύβοντας τὴν ἀλήθεια: Γιατὶ ὁ πολυσεβαστος Πρόεδρος τότε τῆς Δημογεροντίας, Θέμελης Ὀλυμπίτης, κατάφερε τὸν Καΐμακάμην, ὁ ὁποῖος πολὺ τὸν ἐσέβετο, νὰ παρασταθῆ στὴν δοξολογία. Καὶ παραστάθηκε καὶ συγκινήθηκε, καὶ δάκρυσε μαζὶ μὲ τὸ ἐκκλησίασμα. . . Μὰ αὐτὴ ἡ ἀλή-

θεια δὲν μποροῦσε νὰ γραφῆ στὴν παλιὰ ἐκείνη «Ποικίλη Στοά»: Γιατὶ καὶ Τοῦρκος πρεσβευτῆς ὑπῆρχε στὴν Ἀθήνα, καὶ ὁ Ντουντουτούγλου καθὼς καὶ ὁ Σουλτάν-Χαμητ ἦταν στὴ ζωή, ἀλλὰ καὶ ὁ Βόσπορος βρίσκονταν στὴν θέσιν του...

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς πενήνταἑξή ἡμέρες τὸ ἔγκλημα ἀπεκαλύφθη, οἱ ἔνοχοι συνελήφθησαν, κ' ἐγώ, τὸ ἀδύνατο, βρῆκα τὴν ὑγείά μου καὶ γύρισα στὴ Σύρα ἀγνώριστο.

Ἡ ἀνακριτικὴ αὐτὴ περιοδεία τῆς «Σαλαμινίας», εἶναι τὸ ἱστορικὸ τοῦ πρώτου πλοῦ ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ στὰ Δωδεκάνησα.

Ἄς πλεύσω τώρα καὶ ἐγὼ πρὸς τὸ κύριον θέμα μου, πρὸς τὸ Νοτιοανατολικὸν τμήμα τοῦ Αἰγαίου δηλαδὴ. Μὰ ἐπειδὴ δὲν σηκώνει ἡ πλεῦσις αὐτὴ τὴν ἄκρατη ὀμιλουμένη, θ' ἀναμίξω μὲ ἀρκετὸ νερὸ τὸ κρασί της.

Τὸ τμήμα λοιπὸν αὐτό, τὸ γεωγραφοῦν εἰς νήσους—τὰ Δωδεκάνησά μας—καὶ εἰς κλασικὰ ἀκρωτήρια τὰς ὀροσειρὰς καὶ τὰς κορυφὰς τῆς ποτὲ Αἰγιίδος, ὀρίζεται τὸ τμήμα αὐτό, πρὸς βορρᾶν μὲν ὑπὸ τοῦ παραλλήλου τῶν 37°30', πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τοῦ ἀπὸ Γρήνουιτς μεσημβρινοῦ τῶν 26°, πρὸς νότον ὑπὸ τοῦ παραλλήλου τῶν 35° καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Καρίας καὶ τῆς Λυκίας καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ νοτίως αὐτῶν τμήματος τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν 30°, μέχρι τῆς συναντήσεώς του μετὰ τοῦ παραλλήλου τῶν 35°.

Καὶ ἀκτογραφεῖται οὕτως ἡ Μικρασία γραφικώτερον παρὰ ἡ Δαλματία. Εἰς χερσονήσους, ὅπως ἡ τῶν Διδύμων τοῦ Γρίου, ἡ τῆς Μύνδου, τῆς Κνίδου, τῆς Περαιᾶς τῶν Ροδίων. Καὶ εἰς κόλπους ὠραίους εἰσδύοντας μεταξὺ τῶν χερσονήσων αὐτῶν, ὅπως ὁ ποτὲ Λατυμικός, ὁ ἀπ' αἰῶνων ἀπὸ τὰς ἰλῦς τοῦ Μαιάνδρου προσεπιχωθεῖς: ὁ κόλπος τῆς Μαντεληᾶς—ὁ Βαργυλιακὸς τῶν ἀρχαίων—μὲ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐλάσσονας κόλπους Βασιλικόν, Καζικλή, Ἀλαγκουνί, Ἰασσικόν, δυτικῶς τῶν ὁποίων ἀναδύουσι ὡς κυματοθραῦσαι πελώριοι οἱ τέσσαρες βόρειοι τῶν Δωδεκανήσων ὁ Κεραμεικὸς τὸν ὅποιον οἰοῦναι ἐμφράττει ἡ Κῶς, ὁ κόλπος τῆς Λαυρίδος καὶ ὁ τῆς Σύμης, πρὸ τοῦ κοινοῦ στομίου τῶν ὁποίων ἡ φερώνυμος νῆσος.

Δὲν πρόκειται ὅμως περὶ τῶν χερσονήσων καὶ τῶν κόλπων τούτων τῶν τοσοῦτον ἰδιοτρόπως πλουσιῶν, εἰς ὀδοντώσεις ἐκεῖναι εἰς εἰσοχὰς ἐκεῖνοι, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν φίλην καὶ γείτονα ἐπικράτειαν, ἀλλὰ περὶ τῶν νήσων ἅς τὸ τμήμα τοῦτο περιβρέχει:

Περὶ τῶν νήσων τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων χρόνων ἕως σήμερον ὑπῆρξεν ἱστορία συνεχῶν ἀγώνων, θυσιῶν καὶ διαμαρτυριῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἀποκαταστάσεως. Τῶν νήσων διὰ τὰς ὁποίας ὁ πολὺς ἀπολογητῆς των, ὁ ἐμπρέπων εἰς αὐτὰς καὶ τὴν ἑλλην Ἑλλάδα πολίτης «ὁ ἡρωϊκὸς πρόμαχος τῶν προσφιλῶν μου νήσων», ὡς ἐπιγραμματικῶς χαρακτηρίζεται εἰς τοῦ προσφιλοῦς μνήμης γενικοῦ Γραμματέως μας, τοῦ Σίμου Μενάρδου, τὰ «Ἐπιγράμματα», ὁ δόκτωρ

Σκεῦος Ζερβός, ἐντεταλμένος νὰ τὰς παρουσιάσῃ μετὰ τὸν πρῶτον Παγκόσμιον, πόλεμον ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τῆς Εἰρήνης, ἐβροντοφώνει καὶ ἀπεδείκνυε πρὸ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ κατόπιν εἰς χαλεπωτέρους καιρούς: «*Ἡ Δωδεκάνησός μας ἦτο Ἑλληνικὴ ἐπὶ Ὀμήρου, ἑλληνικὴ ἐπὶ Περικλέους, ἑλληνικὴ ἐπὶ Ρωμαίων καὶ ἑλληνικὴ ἐπὶ Βυζαντινῶν. Ἑλληνικὴ ἐπὶ Ὀθωμανῶν, ἑλληνικὴ ἐπὶ Ἰωαννιτῶν Ἰπποτῶν, ἑλληνικὴ κατὰ τὴν ἐκ νέου ὀθωμανικὴν τῆς ἐξάρτησιν. Παρὰ ποτε ἑλληνικὴ ὑπὸ τὴν Ἰταλικὴν κατοχὴν. Ἑλληνικὴ, ὅπως σήμερον, ὑπῆρξε πάντοτε, καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς μακρᾶς ἱστορίας τῆς. Ἑλληνικὴ διαρκῶς καὶ μόνον ἑλληνικὴ.*

Ἄλλὰ ποῖον εἶναι τὸ εἰδικὸν ὄνομα τοῦ ΝΑ αὐτοῦ τμήματος τοῦ Αἰγαίου, τοῦ περιβρέχοντος τὰς «πόντω ἀγαλλομένας» νήσους μας ταύτας;

Ἡ ὀνομασία *Δωδεκάνησος* ἢ *Δωδεκάνησα* (τοῦ συγχρόνου συγκροτήματος, νὰ ἐξηγούμεθα) δὲν φαίνεται πολὺ παλαιά. Αἱ διάφοροι ὀνομασίαι «*Δωδεκάνησος*», Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ, τοῦ Κεδρηνοῦ, Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως, τῶν Φράγγων Δουκῶν τοῦ Αἰγαίου, διάφορον συγκρότημα νοοῦσαι ἐκάστη, προσαρμόζουσι εἰς κυκλαδικὰ συγκροτήματα ἐνέχοντα καὶ τινὰς τῶν Δωδεκανήσων, οὐδαμῶς ὅμως εἰς τὸ σύγχρονον Δωδεκανησιακὸν συγκρότημα ἐν τῷ συνόλῳ του. Πᾶν ἄλλο δὲ ἢ ν' ἀποκλεισθῇ δύναται, ὡς ὁ κ. Βολονάκης παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Στράβων ὑπῆρξεν ἀκούσιος τῆς ὀνομασίας δημιουργός, διὰ τῆς περικοπῆς του τῆς ἀφορώσης εἰς τὰς δώδεκα περὶ τὴν Δῆλον Κυκλάδας.

Ἀληθοφανὲς ἀποβαίνει ὅτι ἡ ὀνομασία «*Δωδεκάνησα*», οὐδετέρως καὶ πληθυντικῶς, αὐτοφυῆς ἐν ἀρχῇ ἐρρίζωνε σὺν τῷ χρόνῳ, διὰ νὰ ἐμφανισθῇ ἐπισήμως τὸ 1908, ἐν διαμαρτυρίᾳ κατ' ἀπειληθείσης καταργήσεως τῶν ἀπὸ Σουλεϊμάν τοῦ μεγαλοπροποῦς προνομίων τῶν νήσων· οὐχὶ δὲ ὡς «*Δωδεκάνησα*» αὐτὴν τὴν φορὰν ἀλλ' ὡς «*Δωδεκάνησος*» θηλυκῶς καὶ ἐνικῶς, ἐπὶ τὸ γραμματικώτερον ἴσως, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ τὸ εὐχρότερον, κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν κρίσιν.

Εἶπον πάντα ταῦτα, διὰ νὰ συμπεράνω ὅτι ἡ θάλασσα αὕτη, ἡ γεωγραφοῦσα τὰς δώδεκα μείζονας τοῦ «*Δωδεκανησιακοῦ Ἀρχιπελάγους*» (ὁ ὅρος «*ἀρχιπελάγους*» θὰ μοῦ ἀπήρσκειν, ἂν δὲν μοῦ ἐνέπνεε βαθὺν σεβασμὸν: αὐτὸν μετεχειρίζετο ὡς ἀσπίδα καὶ ὡς ἀκόντιον ὁ δρ Σκεῦος Ζερβός, στοὺς συνεχεῖς ἀγῶνας του διὰ τὸν ἐξοβελισμὸν τοῦ *Isole dell Egeo*, ποῦ ἤρχιζε νὰ ἐπιβάλλεται διεθνῶς) τὰς Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κάλυδνα, Κῶ, Νίσυρον, Ἐπισκοπὴν (Τῆλον), Σύμην, Ρόδον, Χάλκην (Χάλκειαν), Κάρπαθον, Κάσον, Ἀστροπαλιὰν (Ἀστυπάλαιαν) τὰς τρεῖς ἡσσονας Λειψὰ (Λειψὼ καὶ Λειψιά), Ἀρκοὶ (Ναρκίον) καὶ Καστελλόριζον (Μεγίστη: ἐν τῷ Λυκίῳ ὅμως πελάγει αὕτη· ἐπ' ἐσχάτων ἐθεοπίσθη ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου, Κάσου καὶ Μεγίστης, ἂν νομίζω καλῶς), τὰς εἴκοσι καὶ ἐξ ἐλάσσονας Γρυλλοῦσα, Ὑτεοῦσα (Γάιδαρως), Φαρμακοῦσα, Ἀρχάγγελος, Καλόλιμνος, Ψέριμος. (Ὑψέρισμα), Τέλενδος, Ἀγία

Κυριακή, Νερά, Πλάτη, Γυαλί, Περγούσα, Παχειά (Στεφάνη), Κανδελιοῦσα και Λέβιθα (Λέβινθοι) ἐπισημότατοι φαρικοί κόμβοι ἀμφότεροι, Σεσωλί (Τευτλοῦσα), Νίμος, Ἀλιμνιά (Ἀλίμενος), Σαριά (Θράντιον), Ἀρμάθια, Κουνούπια, Φωκονῆσι, Ποντικοῦδα, Ὀφιδούσα (Ὀφιούσα), Σύρνα (Σύρναι), Σοφράνα, Προσήνεμος, και Πολονησίαν πολυάριθμον νησίων και νησιδρίων ὧν τινα πολύτιμα διὰ τὸ ἐκεῖ ἐγκαταστησόμενον φαρικὸν δίκτυόν μας· ἡ θάλασσα αὕτη λέγω, μὴ ἔχουσα σήμερον ὄνομα ἰδιαίτερον, δὲν εἶχε, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἔχη τοιοῦτον, οὐδὲ πρότερον. Διότι οἰοῖται σύρραμμα ἀποκομμάτων οὔσα, ἀποτελεῖται αὕτη ἀπὸ τμήματα ἐλασσόνων πελαγῶν ἴδιον ἕκαστον ὄνομα ἐχόντων: ἀπὸ τὸ νότιον τμήμα τοῦ Ἰκαρίου, ἀπὸ τὸ Καρπάθιον ὄλον, ἀπὸ τὴν Ροδίαν Περαίαν, ἀπὸ τὴν Νοτιοδυτικὴν τοῦ Λυκίου και ἀπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν τοῦ Κρητικοῦ ἐσχατιάν, τὴν συνάπτουσαν αὐτὸ πρὸς τὸ Λιβυκὸν και τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος.

Διὰ τὴν ἐπὶ μέρους λοιπὸν θάλασσαν ταύτην, (τὴν ὀριζομένην, ὑπὸ τῶν: $37^{\circ} 30' \text{ B} - 26^{\circ} \text{ 'Av} - 35^{\circ} \text{ B} - \text{ἀκτῶν Καρίας και Λυκίας} - 30^{\circ} \text{ 'Av}$), προτείνω ὅπως θεωρηθῆ ὡς ἰδιαίτερα και ἐφεξῆς ἰδιώνυμος ὑδατίνη ἕκτασις προσαρμόζουσα διὰ τῆς ὀνομασίας τῆς, εἰς τὴν διὰ τῆς εὐφροσύνου πραγματοποιήσεως τῶν ὡς πρὸς τὰ Δωδεκάνησα ἐθνικῶν πόθων δημιουργηθησομένην νέαν μορφήν τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου τῆς Ἑλλάδος.

Και ὑποβάλλω τὴν σιγμὴν ταύτην, και ἀπὸ τοῦ σεπιτοῦ βήματος τούτου, εὐλαβῆ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν παράκλησιν, ὅπως αὕτη ἀποφασίση εἴτε ἐν δημοσίᾳ εἴτε ἐν ἰδιαίτερᾳ συνεδρίᾳ τὴν ὀνομασίαν τῆς ὑδατίνης αὐτῆς ἐκτάσεως εἰς «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ», ἐνεργήσῃ δὲ κατόπιν δεόντως, ἐὰν τυχὸν ἡ πρότασις ἠθέλε τιμηθῆ παρ' Αὐτῆς δι' υἰοθετήσεώς τῆς, πρὸς πρόκλησιν τοῦ ἀπαιτουμένου Β. Διατάγματος.

Θὰ ἠδύνατό τις ἴσως ν' ἀντείπῃ, ὅτι εἶναι γεωγραφικῶς ἄηθες νὰ χαρακτηρισθῆ «θάλασσα» τμήμα πελάγους, οἷον εἶναι ἡ MARE NOSTRUM, τὸ Αἰγαῖον μας. Δὲν θὰ εἶχε δίκαιον ὅμως οὗτος. Μήπως ἡ Ἀλκυονὶς θάλασσα, δὲν εἶναι μέρος οὐκὶ καὶν πελάγους ἀλλὰ κόλπου, τοῦ Κορινθιακοῦ, ἢ μήπως ἡ μικρὰ εἰς ἕκτασιν τηλεβόις θάλασσα, δὲν εἶναι ἐλάχιστον μέρος τοῦ ἀχανοῦς Ἰονίου πελάγους τοῦ μέχρι τῆς Ἰταλίας, τῆς μεγάλης Ἑλλάδος, ἀπλουμένου;... Ἡ ἀνάμνησις ἐξ ἐτέρου, τῆς ὑπὲρ τὸ τέταρτον αἰῶνος ὑπηρεσίας μου ὡς Διευθυντοῦ τῶν φάρων, ἤγαγέ με εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ μελετήσω, ἐρασιτεχνικῶς πλέον, και τὸ πῶς θὰ ἠδύναντο τὰ Δωδεκάνησά μας νὰ γίνωσι κήρυκες πρὸς τὴν ξένην τοῦ ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ μας και ὡς πρὸς ἄλλην τινα τῶν πλευρῶν αὐτοῦ. Διότι ἀναντιρρήτως, ὡς ἀσφαλὲς κριτήριον τοῦ πολιτισμοῦ ἔθνους τινός, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ και ἡ μέριμνα αὐτοῦ, ὅπως καταστήσῃ τὰ μέσα τῆς ἐπικοινωνίας του μετὰ τοῦ ἄλλου κόσμου ἀσφαλέστερα. Ἡ ἐναργεστέρη δὲ τῆς μερίμνης ταύτης ἐκδήλωσις, εἶναι ὁ φωτισμὸς τῶν παραλίων αὐτοῦ.

Κατέληξα δὲ εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα, ὡς πρὸς τοὺς ἀναγκαιοῦντας νέους φάρους πορείας, μὴ ἐπεισελθὼν εἰς μελέτας φωτισμοῦ ἐπινειῶν ἢ ἀγκυροβολίων καταφυγῆς, θεωρήσας ταύτας προώρους καὶ ὡς τοιαύτας τό γε νῦν ἔχον ἀσκοπούς :

Ὅταν δυνάμει τῆς συνθήκης εἰρήνης, θὰ ἐνοποιηθῇ de jure et de facto καὶ ἡ «Δωδεκανησιακὴ θάλασσα» πρὸς τὰ χωρικά ὕδατα τῆς ἐπικρατείας, θὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτῆς ἡ θάλασσα αὐτὴ καὶ τὴν εἰς φάρους προῖκα τῆς, ἰσχνῶς ὅμως πενιχρὰν οὖσαν: Μόνον ἔνδεκα φάρους, ἐξ ὧν ὀκτὼ οἱ κυρίως δωδεκανησιακοί, οἱ δὲ τρεῖς τουρικοί, ἅτε ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Καρίας ἰδρυμένοι. Διὰ τὴν lege artis ὅμως ἐμφάνισιν τοῦ ἐλληνικοῦ φαρικοῦ δικτύου ἐν τῷ συνόλῳ του, θεωρῶ προσθετέους τριάκοντα ὀκτὼ φάρους πορείας, διαφόρων τάξεων καὶ κατηγοριῶν, διὰ πετρελαίου γυμνῆς φλογός, διὰ πυρακτώσεως ἀπὸ ἀτμῶν πετρελαίου, δι' ἐκλάψεων ἀπὸ ἀσετυλίνης γυμνῆς φλογός, διὰ φωτὸς Νταλλέν.

Οἱ ἔνδεκα τῶν φάρων τούτων, θὰ εἶναι «συνδετικοί» τοῦ ἤδη ὑφισταμένου φαρικοῦ μας δικτύου, πρὸς τὸ ὀριστικὸν τῆς «Δωδεκανησιακῆς θαλάσσης». Τρεῖς ἄλλοι θὰ συμπληρῶνουν τὰ ἐν τῇ Δωδεκανησιακῇ θαλάσσει χάσματα, τῶν διὰ τῶν ἐλληνικῶν θαλασσῶν διηκουσῶν «διεθνῶν γραμμῶν». Οἱ λοιποὶ 23, ὧν βορειότερος θὰ εἶναι ὁ τῆς μικρᾶς νήσου Ὑετούσης, δυτικώτατος ὁ τῆς Ἀστυπалаίας, νοτιώτατος ὁ τοῦ νησίου Τσέκα καὶ ἀνατολικώτατος ὁ τοῦ κάβου Λάρδος τῆς Λίνδου ἐν Ρόδῳ θὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς, ὡς τὰς προϋποθέτω ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ, «γραμμὰς ἀκτοπλοίας», αἵτινες πᾶσαι ἀπολήγουν εἰς Ρόδον, ὡς κατιτήριον τέρμα.

Στὴν Ρόδον!... τὴν Ρόδον τὴν Αἰθραϊάν, τὴν Ἀταβυρίαν, τὴν Καλλιόστην, τὴν Κορυμβίαν· τὴν Ὀλόεσσαν, τὴν Ὀφιούσαν, τὴν Ποήεσσαν, τὴν Τελχινίδα, τὴν Τρινάκριαν, τὴν Φαινήν· τὴν Claram τοῦ Ὀρατίου καὶ τοῦ Μαρτιάλη, τὴν pulcherimam τοῦ Πλινίου. Τὴν Ρόδον τὴν ὁποῖαν «νήσον οὖσαν ὑπὸ τῇ θαλάττῃ καὶ κεκρυμμένην, Ἥλιῳ δῶρον ἀνεῖσαν θεοί» καὶ τῆς ὁποίας τῶν ὀνομάτων τῆς ἢ πληθὺς, καταδεικνύει πόσον ἡ ἀρχαία ποίησις ἡσχολήθη περὶ αὐτῆς: πόσοι πεζογράφοι καὶ ποιηταὶ ἡμιλλῶντο, τίς πλείοτερον νὰ ἐξάρῃ τὰς καλλονὰς τῆς, τὸ μεγαλεῖον τῆς... »

Κάτου στὴ Ρόδο, στὸ Ροδονῆσι

Τοῦρκος ἐβγήκε νὰ κυνηγήσῃ... »

Κάτου στὴ Ρόδο, στὴ Ροδοπούλα

Φράγκος ἀγάπησε μιὰ Ρωμιοπούλα... »

Τὴν εἰς 4100 πόδας πρὸς τὸν οὐρανὸν ὀρθουμένην, τοῦ Ἀταβύρου τῆς τὴν κορυφὴν «ἀφ' ἧς ἐστὶ τὴν Κρήτην ἀφορᾶν», δὲν θὰ τὴν πατήσῃ πιά κανεὶς ἀπαίσιον χρησμὸν φεύγων Ἀλθαιμένης, ἵνα μὲ δακρυπότιστα βλέφαρα «καθορῶν τὴν Κρήτην, τῶν πατρῶων ὑπομιμνήσκειται θεῶν». Μόνον εὐοίωνοι χρησμοὶ ἄς ἀκούωνται ἐφεξῆς καὶ θὰ ἐπαληθεύουν ἀλάθητα.

Πολύ-πολύ προσεχῶς, αἱ δύο πολύμονοι ἀδελφαί, θὰ συναπολεύσουν τῆς μητρικῆς ἀγκάλῃς τὴν θαλαπωρὴν. Καὶ ἀπὸ τότε οἱ δύο γίγαντές των ὁ Ἀτάβυρος τῆς μιᾶς ἀδελφῆς καὶ ὁ Ψηλορείτης τῆς ἄλλης, θ' ἀγναντεύουν μὲ μάτι διαπεραστικὸν τῶν ὕδρατμῶν τῆς θαλάσσης τὸν Κιλίκιον Αὐλῶνα· σὰν ν' ἀγωνίζονται νὰ ὑπερικήσουν τὴν μεγάλην ἀπόστασιν, νὰ ἐλύσουν πρὸς τὴν κοινὴν μητέρα, ἔστω καὶ μὲ τὴν δύναμιν τῆς ματιᾶς των, καὶ τῆς τρίτης περικλύτου ἀδελφῆς των τὸν γίγαντα Ὀλυμπον! Τὸν Κύπριον Ὀλυμπον... Καὶ ἡ μεγάλη καὶ κραταιὰ κηδεμὸν ἐκείνης, ἡ παρακολουθοῦσα μ' ἐνδιαφέρον τὴν ἀγωνιώδη αὐτὴν προσπάθειαν, τῆς προσμειδιά Ἄλλὰ μὲ μειδιάμα καλοκάγαθον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ξεχύνεται ἡ συγκατάβασις, ἡ ἐλπίς ἡ βεβαίωσις, ἡ ὑπόσχεσις καὶ διαφαίνεται ἡ συγκατάθεσις τελικῶς. Μὲ μειδιάμα εὐπροσῆγορον πονετικῆς ψυχομάννας πρὸς ἀγαπημένην ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς κόρης, ποὺ τὴν ἀντιλαμβάνεται ν' ἀγωνιᾷ, μὲ τὸ νὰ βλέπῃ νὰ βραδύνῃ μιὰ περιπόθητος Ἐνωσίς τῆς, τὴν ὁποίαν Αὐτὴ ἀπὸ μακρινὰ χρόνια καρτερεῖ μὲ λαχτάρα, ποὺ τὴν κρατάει σὲ ἀγρυπνιά!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΗ ΜΕΛΟΥΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑ.— Γενικὴ συνθήκη μηδενισμοῦ τῆς ἐντάσεως ρεύματος εἰς τυχόντα κλάδον γραμμικοῦ κυκλώματος μετὰ διασταυρουμένων κλάδων εἰς δύο κόμβους, τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζεται συνεχῆς ἢ ἡμιτονοειδῆς τάσις, ὑπὸ *Νικ. Κ. Κασιμάτη*. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἄλεξ. Χ. Βουργάζου.

Εἰσαγωγή.— Ἡ ἀνὰ χεῖρας μελέτη ἀποτελεῖ συνέχειαν ἄλλης πρωτοτύπου μελέτης μου ἐν τῇ ὁποίᾳ διατυπώνεται ἡ αὐτὴ συνθήκη διὰ γραμμικὰ κυκλώματα ἄνευ διασταυρουμένων κλάδων, συμπεριλαμβανομένης δὲ μετ' ἄλλων θεμάτων εἰς τὴν ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1946 ἐγκριθεῖσαν διδακτορικὴν διατριβὴν μου ὑπὸ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Μηχανολόγων Ἡλεκτρολόγων τοῦ Ε.Μ.Π.

Ἡ εὗρεσις τῆς συνθήκης μηδενισμοῦ τῆς ἐντάσεως ρεύματος (ἐφ' ὅσον οὗτος εἶναι κατ' ἀρχὴν δυνατός) εἰς τυχόντα κλάδον γραμμικοῦ κυκλώματος εἰς δύο κόμβους τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζεται συνεχῆς ἢ ἡμιτονοειδῆς τάσις δύναται, ὡς γνωστόν, πάντοτε νὰ εὑρεθῇ διὰ καταλλήλου ἐφαρμογῆς τῶν προτάσεων τοῦ Kirchhoff ἢ διὰ διαφόρων βοηθητικῶν μεθόδων στηριζομένων ὅμως ὅπωςδὴποτε εἰς τὰς προτάσεις ταύτας. Οἱ ὑπολογισμοὶ ὅμως τοῦ εἴδους τούτου εἶναι, ὡς γνωστόν, συχνὰ μακροὶ καὶ ἐπίπονοι.

Εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς ὅτι μολονότι τὸ διὰ τῆς ὑπ' ὄψιν συνθήκης λυόμενον πρόβλημα δὲν ἦτο κατὰ περίπτωσιν ἄλυτον μέχρι τοῦδε, ἐν τούτοις δὲν εἶχε μέχρι σήμερον λυθῆ γενικῶς. Ἐπρεπε δι' ἐκάστην εἰδικὴν περίπτωσιν νὰ ἀντιμετωπίζεται τὸ πρόβλημα ἐξ ἀρχῆς, Διὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας μελέτης τὸ πρόβλημα